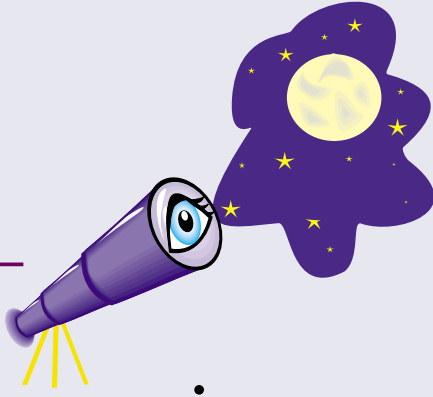

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Leonidler İki Kez Geliyor

Son yıllarda, kasım aylarının en önemli gök olayı haline gelen Leonid göktaşı yağmurunun etkinliğinin, bu yıl önemli ölçüde azalması bekleniyor. Buna karşın, Leonidler bu yıl bir sürprizle geliyor: Biri 13 Kasım, öteki 19 Kasım olmak üzere iki Leonid göktaşı yağmuru izleme şansımız olacak.

Leonidler, Tempel-Tuttle Kuyrukluyıldızı'nın yörüngesine bıraktığı taş ve toz parçacıklarının, gezegenimizin atmosferine girmesiyle oluşuyor. Dünya, kuyrukluyıldızın ardında bıraktığı bu kuşaklardan birinden geçtiğinde, göktaşı etkinliği artıyor. Tempel-Tuttle gibi kısa dönemli kuyrukluyıldızlar, sık sık Dünya'nın yörüngesinden geçtiklerinden, birden fazla kuşak fazla dağılmadan varlığını koruyor. Bu nedenle, Leonidler sırasında genellikle birden fazla etkinlik artışı oluyor. Bu olağan bir durum ancak, bu etkinlik artışlarının arasındaki zaman farkı genellikle birkaç saat oluyor. Bu yılsa, etkinlik artışı neredeyse bir hafta arayla gerçekleşiyor.

Göktaşı yağmurlarına neden olan kuşakların tam olarak ne kadar göktaşı içerdiğini saptamak çok zor. Bu nedenle, etkinlik artışı sırasında gözlenebilecek meteor sayısı ve etkinliğin artışının kesin zamanı, ancak tahmin edilebiliyor. Bu tahminler de değişkenlik gösterebiliyor. 10 Ekim'de, NASA Marshall Uçuş Merkezi'nden yapılan açıklamaya göre, ilk yağmur, yerel saate göre 13 Kasım'da 20:17'de; ikinci yağmur 19 Kasım'da 10:28'de en yüksek etkinliğe ulaşacak. Gözlenebilecek göktaşı sayısı ile ilgili net bir bilgi olmasına karşın, 13 Kasım'da saatte 50, 19 Kasım'da saatte 20 civarı meteor gözlenebileceği düşünülüyor.

Göktaşı yağmurlarını izlemek için en uygun zaman, gece yarısıyla günün ilk ışıklarının görünmeye başladığı an arası. Ancak, yeryüzündeki konumumuza bağlı olarak, bu yılki Leonidler'in etkinliğinin en yüksek olduğu saatler, bu aralığın dışında kalıyor. İlk yağmur için Uzak-doğu ülkeleri, ikinci yağmur için de Amerika Kıtası iyi konumda yer alıyorlar.

Ülkemizden göktaşı yağmurlarını izlemek için, en uygun zaman 13-14 Kasım ve 18-19

Kasım geceleri, gece yarısından sonraları gibi görünüyor. Bu sırada, gözlenecek göktaşı sayısı göktaşı yağmurlarının en etkin olduğu andanından daha düşük olacak. Başta da söylediğimiz gibi, bunlar erken tahminler. İlerleyen günlerde, Leonidlerle ilgili daha doğru bilgiler edinebilir. Leonidlerle ilgili yeni haberlere İnternet sayfamızdan ulaşabilirsiniz.

Gezegener

Mars, hava karardığında gökyüzünde ilk dikkati çeken gökci olma özelliğini koruyor. Ancak, ay boyunca, gezegenin parlaklığındaki azalma belirgin olacak. Mars'ın parlaklığı bu süre içinde -1,4 kadirde -0,4 kadire kadar düşecek.

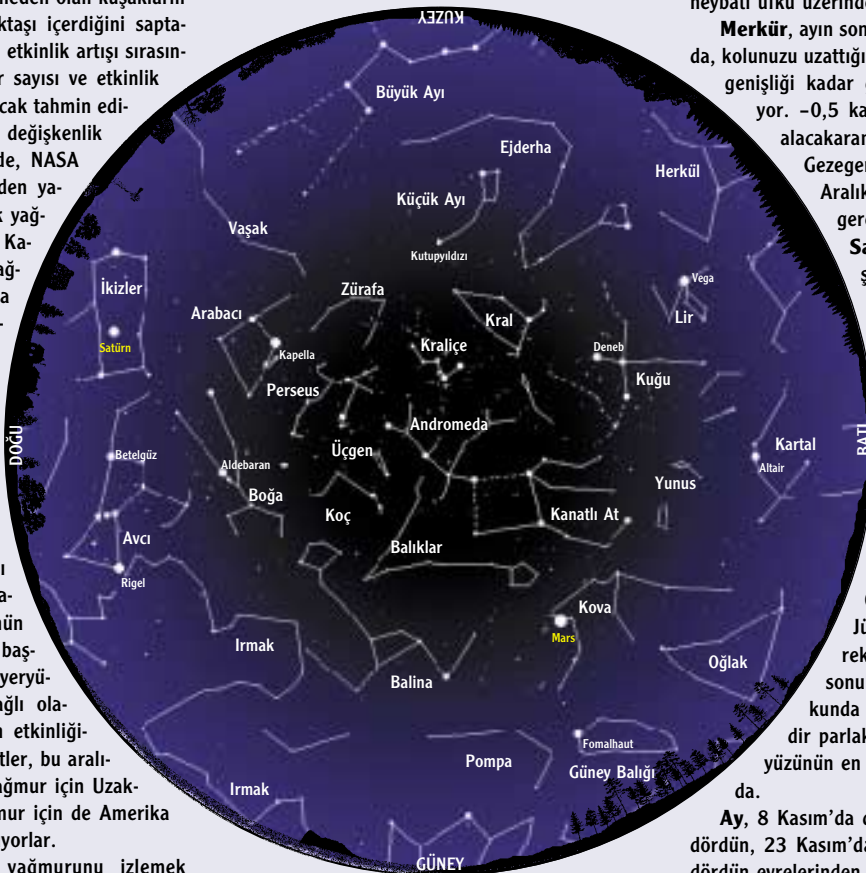
Bir süredir sabah gökyüzünde bulunan **Venus**, artık akşam gökyüzünde. Gezegen, akşam alacakaranlıkta kendini kısa bir süre gösteriyor. Güneş'ten yaklaşık bir saat sonra batan Venus'ü, -4 kadire ulaşan parlaklığı sayesinde, güneybatı ufku üzerinde görebilirsiniz.

Merkür, ayın sonlarında, Venus'ün sol altında, kolunuzu uzattığınızda gezegene bir yumruk genişliği kadar görünür uzaklıkta bulunuyor. -0,5 kadir parlaklıktaki Merkür'ü alacakaranlıkta görmek zor olabilir. Gezegeni daha iyi görmek için, Aralık ayının başlarını beklemek gerekecek.

Satürn, ayın başlarında akşam 20:00 civarında doğu ufkunda beliriyor. -0,2 kadir parlaklıktaki gezegen neredeyse tüm gece gözlenebiliyor; ancak teleskoplu gözlemlere uygun konuma gelmesi için gece yarısını beklemek gerekiyor. Her geçen gün, gezegen daha erken doğuyor olacak.

Jüpiter, Ayın başlarında 02:00 civarında doğuyor. Jüpiter de Satürn gibi, gidecek daha erken doğacak ve ay sonunda gece yarısı doğu ufkunda belirmiş olacak. -0,9 kadir parlaklığıyla Jüpiter, sabah gökyüzünün en parlak gezegeni konumunda.

Ay, 8 Kasım'da dolunay, 17 Kasım'da sondördün, 23 Kasım'da yeniay, 30 Kasım'da ilk dördün evrelerinden geçecek.

1 Kasım saat 22:00; 15 Kasım saat 21:00;
30 Kasım 20:00'de gökyüzünün genel görünüşü